

Hovenäset

Hovenäset ligger på utmarken till hemmanet Hovenäs, vilket på de äldsta landskapskartorna stavas Hogenäs. På samma kartor har samhället namnet Nääs. Det var av denna orsak som det från första början fick namnet Hogenäs Näs municipalsamhälle. 1938 fick municipalsamhället heta Hovenäset. På kartor från 1600-talet

finns ett fåtal bebyggelsestecken vid stranden innanför Kryssnäs, som är den sydligaste spetsen.

År 1879 var bebyggelsen samlad innanför hamnviken norr om Kryssnäs. Drygt 25 sjöbodar kantade viken och ca 45 bostadshus stod på berghällarna bakom dem. Åkermarker och beteshagar låg i dalsänkorna nordväst och sydost om bebyggelsen. Uthus, ladugårdar och odlingstäppor fanns dock mellan bostadshusen. Både bostadshus och sjöbodar från den tiden finns ännu kvar i samhället och i relativt väl bibehållet skick. Flera av de minsta bostadshusen har dock antingen rivits och ersatts av nya eller också byggts på.

År 1937 fick samhället sitt nuvarande namn, Hovenäset. Bostadsbebyggelsen låg då i huvudsak på berget mellan landsvägen och Näsekilens norra strand. Sjöbodar, magasin och fabriksbyggnader kantade stranden. De lummiga träden i dalgången bildade effektfulla kontraster till de vita husen och de omgivande grå bergen. Mötet med Hovenäset sker helt överraskande, om man nalkas samhället från havet. Fabriksbyggnaderna på Kryssnäs dominerar på avstånd, men efter passagen av sundet in till Klevekilen dyker den fina hamnviken med sina faluröda sjöbodar, bryggor och båtar upp. Längst in finns faktiskt också några grå, timrade bodar utan täckpanel. Bakom bodarna klättrar först de små enkel- och dubbelhusen med bevarad ljus träpanel och enkel snickeridekor och därefter större och högre bostadshus med bevarade ornament.

Mellan bostadshusen på berget går stigar täckta med asfalt mellan släta berghällar, skrevor med gräs och buskar och små blomstertäppor. Små öppna platser har här och var bildats mellan byggnaderna. Troligen fanns där förr torkställningar för fisk och redskap.